

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 Vtrum peccatores seipsos diligant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ARTICVLVS VII.

Super Quaestiois vigesima septima Articuli septimum.

Utrum peccatores diligant seipsos.

ex charitate diligendi, sed culpa eorum Deo contraria...

Ad PRIMVM dicendum, quod iniquos propheta odio habuit...

Ad SECUNDVM dicendum, quod amici peccantibus, sicut Philo. dicit in 9. Eth. non sunt subtrahenda...

Ad TERTIVM dicendum, quod huiusmodi increpationes, que in sacra scriptura inveniuntur, tripliciter...

Ad QUARTVM dicendum, quod ex charitate diligimus peccatores...

Ad QUINTVM dicendum, quod conuiuere peccatoribus, infirmis quidem est vitandum...

AD SEPTIMVM sic proceditur. Videtur quod peccatores seipsos diligant...

Præter. Peccatū nō tollit naturā: sed hoc vnicuique cōuenit ex sua natura...

Præter. Omnibus est diligibile bonum, ut Dion. dicit in 4. c. de di. no. sed multi peccatores reputant se bonos...

SED CONTRA est, quod dicitur in Psal. 10. Qui diligit iniquitatem, odit animam suam.

RESPON. Dicendum, quod amare seipsum vno modo commune est omnibus...

in homine est mens rationalis: secundarium autem est natura sensitua...

Malum autem estimat principale in seipsis naturam sensitua, & corporalem...

Secunda Secundæ S. Thomæ. I 2 sionem,

In art. 7. sige in cor de tuo conclusio...

3. di. 29. ar. 5. Et virt. q. 2. art. 12 ad 6. Et pl. 10.

lib. 14. c. vi. in prin. to. 5.

Cap. 4. parte 1. ante modum.

lib. 9. cap. 4. com. 5.

tionem, quia tota anima eorum tedit in vnum. E contrario autem mali non volunt conservari in integritate interioris hominis, neque appetunt eius spiritualia bona, neque ad hoc operantur, neque delectabile est eis secum conuiuere redeundo ad cor, quia inueniunt ibi mala, & praesentia, & praeterita, & futura, quae abhorrent, neque etiam sibiipsis concordant propter conscientiam remordentem, secundum illud Psalmi, arguam te, & statuiam contra faciem tuam. Et per eadem probari potest, quod mali amant seipsos secundum corruptionem exterioris hominis: sic autem boni non amant seipsos.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod amor sui, qui est principium peccati, est ille, qui est proprius malorum perueniens usque ad contemptum Dei, ut ibidem dicitur: quia mali etiam sic cupiunt exteriora bona, quod spiritualia contemnunt.

AD SECUNDUM dicendum, quod naturalis amor etiam non totaliter tollatur a malis, tamen in eis peruertitur per modum iam dictum.

AD TERTIUM dicendum, quod mali in quantum estimant se bonos, sic aliquid participant de amore sui. Nec tamen est ista vera sui dilectio, sed apparens, quae etiam non est possibilis in his, qui valde sunt mali.

Super Quaestiois uis gestum quatuor articulum octauum & nonum.

ARTICVLVS VIII.

Utrum sit de necessitate charitatis, ut inimici diligantur.

In corp. art. 3. di. 30. art. 1. Et virt. 9. 2. artic. 8. Et opul. 4. c. 8. & opul. 1. c. 8. 15. Et Ro. 12. lect. 3. Enchirid. cap. 73. to. 3.

IN ART. 8. & 9. aduerte tria. Primo, quod quia regula generalis est, quod praecipitur affirmatiua, quantum est ex iure naturae, non obligant, nisi in articulo necessitatis, ut author hic insinuat, & in quarto sententiarum expresse tenet: ideo nec interior dilectio inimicorum in speciali, nec exterior beneficentia est in praecipito, nisi in articulo necessitatis. Sufficit enim quod homo sit paratus ad faciendum quod tenetur secundum Deum, quando, ubi Sec. tenetur: quae preparatio animi est proculdubio in omni habente charitatem, non minus quam preparatio animi ad martirium in articulo necessitatis.

Secundo, quod quia loqui huic personae, salutare illam, emere, vendere, conuincere cum isto, & alia huiusmodi, non sunt actus, qui sunt ad communitatem, sed ad personas in speciali. Ideo non est necessitatis, sed perfectionis, quod aliquis inimico suo loquatur, quod illum saluet, aut aliquid huiusmodi faciat. Et pro-

D. 99.

AD OCTAVUM sic proceditur. Videtur quod non sit de necessitate charitatis, ut inimici diligantur. Dicit enim Augustinus in Enchiridio, quod hoc tam magni boni, scilicet diligere inimicos, non est tante multitudinis, quantum credimus exaudiri, cum in oratione dicitur. Dimitte nobis debita nostra: sed nulli dimittitur peccatum sine charitate, quia ut dicitur Proverb. 10. Vniuersa delicta operit charitas, ergo non est de necessitate charitatis diligere inimicos.

2. Praet. Charitas non tollit naturam: sed vnaquaeque res etiam irrationalis naturaliter odit suum contrarium, sicut ouis lupum, & aqua ignem. ergo charitas non facit, quod inimici diligantur.

3. Praet. Charitas non agit perperam: sed hoc videtur esse peruersum, quod aliquis diligat inimicos, sicut & quod aliquis odio habeat amicos. Unde 2. Reg. 19. exprobrando dicit Ioab ad Dauid. Diligis odientes te, & odio habes diligentes te. ergo charitas non facit, ut inimici diligantur.

SED CONTRA est, quod Dominus dicit Mat. 5. Diligite inimicos vestros.

RESPOND. Dicendum, quod dilectio inimicorum tripliciter potest considerari. Vno modo, ut inimici diligantur, in quantum sunt inimici: & hoc est peruersum, & charitati repugnans, quia hoc est dilige-

re mali alterius. Alio modo, potest accipi dilectio inimicorum, quantum ad naturam, scilicet in vniuersali: & sic dilectio inimicorum est de necessitate charitatis, ut scilicet aliquis diligens Deum, & proximum, ab illa generalitate dilectionis proximi inimicos suos non excludat. Tertio potest considerari dilectio inimicorum in speciali, ut scilicet aliquis in speciali moueat motu dilectionis ad inimicum. Et istud non est de necessitate charitatis absolute: quia nec etiam moueri motu dilectionis in speciali ad quoslibet homines singulariter est de necessitate charitatis, quia hoc esset impossibile. Est tamen de necessitate charitatis in preparationem animi, ut scilicet homo habeat animi paratum ad hoc, quod in singulari inimicum diligat, si necessitas occurreret: sed quod absque articulo necessitatis homo etiam hoc actu implet, ut diligat inimicum propter Deum, hoc pertinet ad perfectionem charitatis. Cum enim ex charitate diligatur proximus propter Deum, quantum aliquis magis diligit Deum, tanto etiam magis ad proximum dilectione ostendit nulla inimicitia impedire. Sicut si aliquis multum diligeret aliquem hominem, amorem ipsius filios eius amaret, etiam inimicos sibi. Et secundum hunc modum loquitur Augustinus. Unde patet responsio ad Primum.

AD SECUNDUM dicendum, quod vnaquaeque res naturaliter odit hunc, quod est sibi contrarium, in quantum est sibi contrarium: inimici autem sunt nobis contrarii, in quantum sunt inimici, unde hoc debemus in eis odio habere. Debet enim nobis displicere, quod nobis inimici sunt: non autem nobis sunt contrarii, in quantum homines sunt, & beatitudinis capaces. & secundum hoc debemus eos diligere.

AD TERTIUM dicendum, quod diligere inimicos, in quantum sunt inimici, est vituperabile, & hoc non facit charitas, ut dictum est.

ARTICVLVS IX.

Utrum sit de necessitate salutis, quod aliquis signa, & effectus dilectionis inimico exhibeat.

AD NONVM sic proceditur. Videtur, quod ex necessitate charitatis sit, quod aliquis homo signa, vel effectus dilectionis inimico exhibeat. Dicitur enim Ioan. 3. Non diligamus verbo, neque lingua, sed opere & veritate: sed opere diligit aliquis exhibendo ad